

чим чіткіший ритм, тим членування відчутніше для слуху, а отже, ритм постає безпосереднім показником милозвучності мовлення. Навпаки, за відсутності синтаксичних аналогій, переважності висловлення конструкціями та лексикою, нерівності мовленнєвих тактів мовлення створюється враження відсутності ритму, аритмії, що, безперечно, шкодить його сприйняттю та розумінню. Евфонії досягається через ритм прозових творів, базований на структурі та системі об'єднання мовленнєвих тактів.

Добір фонем мови, як і вибір певного ритму мовлення, може переслідувати подвійну мету: по-перше, досягнення милозвучності мовлення; по-друге, забезпечення виразності. Під милозвучністю мовлення мається на увазі, з одного боку, вживання сполучень звуків, приємних для слуху (*акустична милозвучність*), а з іншого – побудова висловлення, яка була б зручною для вимови (*артикуляційна милозвучність*). Обидва ці аспекти тісно пов'язані при сприйнятті. Звідси й постає поняття **якісної евфонії** – комбінування звуків у такий спосіб, аби досягнути максимальної милозвучності в артикуляційному та акустичному планах [3, с. 56].

З точки зору милозвучності усі фонемі англійської мови поділяються на прості та утруднені. Найпростішими фонемами є голосні, сонорні, потім ідуть дзвінки фрикативи, глухі фрикативи, далі вибухові і, нарешті, африкати. Милозвучним вважається англійське мовлення, в якому голосні звуки чергуються з приголосними і не зустрічаються поєднання кількох голосних та приголосних підряд.

Висновки. Евфонія втілює багатовимірне поняття стилістики, виступаючи одночасно як спосіб організації висловлення для полегшення його артикуляції та сприймання і як один із засобів творення семантики висловлення і тексту. Подальші дослідження евфонії плануємо побудувати у площині визначення її місця та ролі у текстотворенні сучасного англомовного постмодерністського тексту.

Список літератури

1. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык / И. В. Арнольд. – М. : Флинта, Наука, 2002. – 384 с.
2. Григорьев В. П. Поэтика слова / В. П. Григорьев. – М. : Наука, 1979. – 343 с.
3. Томашевский Б. В. Определение поэтики / Томашевский Б. В. // Теория литературы. Поэтика : учеб. пособие. – М. : Аспект Пресс, 1996. – 334 с.
4. Chris Baldick. Oxford dictionary of literary terms / C. Baldick. – Oxford : Oxford university press, 2008. – 361 p.
5. David Crystal. A dictionary of linguistics and phonetics / D. Crystal. – Blackwell Publishing Ltd, 2008. – 529 p.
6. Katherine Mayberry. Everyday arguments: A guide to writing and reading effective arguments / K. Mayberry. – Boston : Houghton Mifflin Company, 2009. – 440 p.
7. Salman Rushdie. Fury / S. Rushdie. – New York : Random House, 2001. – 259 p.

Ю.Г. Ковбаско (Івано-Франківськ)

СИНТАКСИЧНА СТРУКТУРА ГОЛОВНОГО КОНСТИТУАНТА РОЗДІЛОВОГО ЗАПИТАННЯ

Розглянуто синтаксичну побудову головного конститuenta розділового запитання. Визначено його основні структурні та кількісні характеристики.

Ключові слова: *розділове запитання, головний конститuent, еліптичне речення, монопредикативний, поліпредикативний.*

Рассмотрено синтаксическое построение главного конститuenta разделительного вопроса. Определены его основные структурные и количественные характеристики.

Ключевые слова: *разделительный вопрос, главный конститuent, эллиптическое предложение, монопредикативный, полипредикативный.*

This article addresses the syntactic structure of the tag question's main constituent. Its principal structural and quantitative characteristics have been determined.

Key words: *tag, main constituent, elliptic sentence, monopredicative, polipredicative.*

Актуальність дослідження синтактико-морфологічної побудови головного конститuenta полягає у тому, що проведення комплексного аналізу розділового запитання базується на його розгляді як єдиної, цілісної двотактної структури, в якій існує зв'язок між головним та питальним конститuentaми. **Метою** є опис синтактико-морфологічних характеристик головного конститuenta розділового запитання. **Об'єктом** слугує розділове запитання в англомовному художньому дискурсі ХХ – початку ХХІ століть обсягом 2 461 964 словоформи, **предметом** – структурні й морфологічні характеристики його головного конститuenta.

Розділове запитання – це двотактна граматична структура, в якій дієслівний/недієслівний питальний конститuent приєднується до головного конститuenta, представленого розповідним, окличним, спонукальним чи питальним реченням, і структурно та (або) семантично пов'язаний із ним [3, с. 9]. За своєю структурою головний конститuent є структурно незалежним, інвертованим чи неінвертованим, повним чи еліптичним, моно- чи поліпредикативним реченням. Розглянемо кожну ознаку головного конститuenta окремо.

А) На структурну незалежність головного конститuenta вказує існування субпарадигм регулярного та парцельованого розділового запитання, у питальних конститuentaх яких репрезентуються чи заміщуються дієслова головних конститентів. У субпарадигмі нерегулярного розділового запитання не існує структурного взаємозв'язку між головним та питальним конститuentaми, а тому вони незалежні один від одного. Наприклад:

- 1) *That's really likely, isn't it?* (D. Adams – Life, the Universe and Everything);
- 2) *As it wasn't a race you'll never know – will you?* (J. Clavell – Noble House);
- 3) *Let's go and run up a few expenses, shall we?* (D. Adams – Mostly Harmless).

Дієслова питальних конститентів у прикладах 1-2 репрезентують дієслова головних конститентів розділових запитань, у прикладі 3 спостерігається заміщення дієслова головного конститuenta модальним дієсловом *shall*.

Б) В англійській мові дискусійне питання щодо інвертованої природи головного конститuenta розділового запитання, адже, на думку багатьох лінгвістів (*L. G. Alexander, M. Celce-Murcia, R. Quirk та ін.*), головним конститuentом може бути тільки неінвертоване речення представлене розповідним, спонукальним чи окличним реченнями.

З точки зору І.С. Шевченко, головним конститuentом розділового запитання виступає тільки розповідне речення, тому що „розділовими запитаннями є лише конструкції, один з елементів яких оформлений як розповідне, а другий – як питальне речення” [7, с. 5]. Б. Піс, Н. Ашер, також розглядають розділове запитання як змішану конструкцію, в якій об'єднуються розповідне речення та питальна частка [12, с. 448].

Водночас Дж. Холмс [11], В. Бубліц [8], Дж. Іствуд [9] вважають, що головний конститuent розділового запитання утворюється за допомогою як розповідного, так і спонукального речень, проте не виділяють можливості використання питального й окличного типів речень. Спонукальне речення функціонує як головний конститuent розділового запитання. Поряд зі звичайними спонукальними реченнями використовуються конструкції з „*Let's*”. Наприклад:

- 4) *Cut it out, will you?* (C. Willeford – The Shark-Infested Custard);
- 5) *Feed them, will ya?* (J. David – Footprints of Thunder);
- 6) *Let's focus on getting away in one piece, shall we?* (D. Brown – The Da Vinci Code).

Розділове запитання, де головним конститuentом є спонукальне речення, використовується для ввічливого прохання (див. приклад 4), пом'якшеного наказу (див. приклад 5), пропозиції (див. приклад 6). Розділове запитання, утворене за допомогою спонукального речення з „*Let's*”, характеризується відсутністю структурної залежності питального конститuenta від головного, а тому вони поєднуються тільки на основі семантичного зв'язку, тобто на основі повторення пропозиції.

Л.М. Ківівялі [2], Г.Б. Рочікашвілі [5], С. Гоффман [10] та ін. розглядають можливість використання не тільки розповідного і спонукального, але й окличного речення як головного конститuenta розділового запитання, наприклад:

- 7) *What a summer, huh?* (S. King – A Bag of Bones);
- 8) *What a tale we have been in, Mr. Frodo, haven't we?* (J. R. R. Tolkien – Return of the King).
- 9) *What a happy ever after, eh?* (R. F. Rankin – They Came and Ate Us);

У прикладах 7-9 головний конститuent представлений окличним реченням, про що свідчать займенники *what, how* тощо. Першочерговими функціями таких запитань є початок дискурсу,

залучення слухача до дискурсу та прагмасемантична функція вираження емоційного захоплення, здивування [3, с. 13].

Водночас аналіз фактологічного матеріалу та дослідження Л. М. Рочікашвілі [5, с. 5] вказують на можливість використання питального речення як головного конститuenta, що розширює функціональну спрямованість розділових запитань, наприклад:

10) *Didn't you mind my coming in, did you?* [5];

11) *Can we join you, can we?* [5];

12) *Do you know who you're talking to, you filthy little Mudblood, do you?* (J. K. Rowling – Harry Potter and the Half-Blood Prince);

13) *Didn't the headmaster say that nighttime prowling's out, unless you've got permission, didn't he?* (J. K. Rowling – Harry Potter and the Half-Blood Prince).

У розділовому запитанні маркером інтеррогативності вважається питальний конститuent, який за своєю природою інвертований, водночас приклади 10–13 доводять, що головний конститuent може мати всі ознаки інтеррогативного речення, а саме фіксований порядок слів, використання питальних слів, інтеррогативну інтонацію тощо [1, с. 357].

Проведемо кількісний аналіз фактологічного матеріалу, що полягає в підрахунку розділових запитань за типом головного конститuenta (див. табл. 1). Це дасть змогу встановити тип речення, традиційного для утворення головного конститuenta розділового запитання.

Таблиця 1

Кількісні характеристики головного конститuenta розділового запитання в англomовному художньому дискурсі XX – початку XXI ст.

№	Головний конститuent	Кількість	Відсотковий склад
1.	Розповідний	5 697	89 %
2.	Спонукальний	643	10 %
3.	Окличний	48	0,8 %
4.	Питальний	12	0,2 %
Разом		6 400	100 %

У корпусі досліджуваного матеріалу головний конститuent розділового запитання представлений розповідним реченням у 89 % від загальної кількості проаналізованих прикладів. Порівняно з ним інші типи речень використовуються рідше, а саме: спонукальні – 10 %, окличні – 0,8 %, питальні – 0,2 %.

В) Характерна особливість головного конститuenta – можливість його утворення не тільки за допомогою повного, а й еліптичного речення, яке є виявом мовної економії, стилістичною фігурою, що ґрунтується на вилученні з речення структурно необхідного компонента з метою надати тексту більшої виразності, динамічності, уникнути повторень [6, с. 141]. Утворення еліптичної конструкції, перш за все, базується на вилученні підмета чи присудка. Наприклад:

14) *(it is) Amazing, isn't it, that things like this apparently rule the world?* (T. Pratchett – Moving Pictures);

15) *(he is a) Hard man, is he?* (R.F. Rankin – They Came and Ate Us).

З огляду на наведені приклади очевидно, що вилучатися може як підмет, так і присудок, і навіть, обидві ці синтаксичні позиції, на що вказує І. С. Шевченко, розглянувши найбільш типові синтаксичні позиції при утворенні еліптичного головного компонента [7, с. 6].

Кількісний аналіз фактологічного матеріалу дозволив визначити наскільки характерне функціонування еліптичних структур у складі головного конститuenta розділового запитання (див. табл. 2).

Таблиця 2

Структурний тип головного конститuenta розділового запитання в англomовному художньому дискурсі XX – початку XXI ст.

№	Головний конститuent	Кількість	Відсотковий склад
1.	Повний	5581	87,2 %
2.	Еліптичний	819	12,8 %
Разом		6 400	100 %

Дані таблиці 2 вказують на те, що використання еліптичного головного компонента розділового запитання загалом притаманне англомовному дискурсу ХХ – початку ХХІ століть, що в кількісному співвідношенні складає 819 одиниць і становить 12,8 % від загальної кількості проаналізованих розділових запитань.

Г) Головний конститuent слід розглядати з точки зору предикативності, тобто поділу на монопредикативні та поліпредикативні речення, що важливо не тільки з огляду на формально-синтаксичну природу, але й зважаючи на логіко-семантичну структуру розділового запитання, оскільки предикативність є тією характерною ознакою речення, що надає йому відповідної модальності та темпоральності [6, с. 518].

Монопредикативний головний конститuent містить один предикативний центр, тобто одну предикативну одиницю, наприклад:

16) *He couldn't be serious, could he?* (B. Lumley – Necroscope);

17) *You won't hurt him, will you?* (G. R. R. Martin – The Clash of Kings);

18) *It's nothing to do with radioactivity, is it?* (N. Shute – On the Beach).

Поліпредикативний головний конститuent містить дві або більше предикативні одиниці. Дієслово в питальному конститuentі заміщує чи репрезентує тільки одну предикативну одиницю головного конститuenta – ту, на якій наголошує мовець. Наприклад:

19) *No, we gave it to him because he's a great bullying git, isn't he, Harry?* (J. K. Rowling – Harry Potter and the Goblet of Fire);

20) *The point is that those boys avoid violence wherever possible, isn't it?* (A. MacLean – Bear Island);

21) *I suppose you don't believe we won the Battle of Beruna, do you?* (C. S. Lewis – Prince Caspian).

Кількісне співвідношення між моно- та поліпредикативними типами головного конститuenta визначено за допомогою аналізу структур розділових запитань, результати якого занесені в табл. 3.

Таблиця 3

Предикативність головного конститuenta розділового запитання в англомовному художньому дискурсі ХХ – початку ХХІ ст.

№	Головний конститuent	Кількість	Відсотковий склад
1.	Монопредикативний	5914	92,4 %
2.	Поліпредикативний	486	7,6 %
Разом		6 400	100 %

Згідно з результатами табл. 3 більшість головних конститuentів, а саме 92,4 % представлена монопредикативними реченнями. Щодо поліпредикативних структур, то їх сума становить 7,6 % від загальної кількості проаналізованих розділових запитань.

Отже, можемо зробити висновок, що традиційним головним конститuentом розділового запитання в англомовному художньому дискурсі ХХ – початку ХХІ століть є структурно незалежне, повне, монопредикативне, розповідне речення.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в необхідності детального вивчення синтаксичної структури питального конститuenta та взаємозв'язку між головним та питальним конститuentами розділового запитання.

Список літератури

1. Есперсен О. Философия грамматики / О. Есперсен ; [пер. с англ. В. В. Пассека и С. П. Сафронова]. – М. : Инстр. лит., 1958. – 406 с.
2. Кививяли Г. Б. Предложения с присоединенной вопросительной частью в английском языке : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / Г. Б. Кививяли. – Л., 1969. – 18 с.
3. Ковбаско Ю. Г. Структура, семантика, прагматика розділового запитання: синхронно-діахронний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 „Германські мови” / Ю. Г. Ковбаско. – К., 2011. – 20 с.
4. Пересада И. С. Разделительные вопросы как один из способов реализации контактоустанавливающей функции речи / И. С. Пересада // Вестник Харьковского ун-та им. В. Н. Каразина. – Х. : Харьковский ун-т им. В. Н. Каразина, 1983. – № 243. – С. 49–52.

5. Рочикашвили Л. М. Функционально-семантические и прагматические аспекты высказываний с присоединенной вопросительной частью : автореф. дис на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / Л. М. Рочикашвили. – Л., 1990. – 16 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
7. Шевченко И. С. Сегментированные вопросы в современном английском языке (структурно-коммуникативный анализ) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / И. С. Шевченко. – Одесса, 1988. – 16 с.
8. Bublitz W. Tag Questions, Transformational Grammar and Pragmatics / W. Bublitz // Papers and Studies in Contrastive Linguistics. – Poznan : Adam Mickiewicz University, 1979. – P. 5–23.
9. Eastwood J. Oxford Guide to English Grammar / J. Eastwood. – Oxford : OUP, 1995. – 446 p.
10. Hoffman S. Tag Questions in Early and Late Modern English : Historical Description and Theoretical Implication / S. Hoffman. – Journal of English Linguistic. – 2006. – Vol. 17, № 2. – P. 35–55.
11. Holmes J. The Functions of Tag Questions / J. Holmes // English Language Research Journal. – 1982. – Vol. 3. – P. 40–65.
12. Reese B. Prosody and the Interpretation of Tag Questions / B. Reese, N. Asher // Proceedings of Sinn und Bedeutung 11. – Barcelona : Universitat Pompeu Fabra, 2005. – P. 448–462.

М.С. Козолуп (Львів)

ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕМПОРАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ В ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-НОВИН

Розглянуто мовні засоби вираження часових відношень у текстах англомовних Інтернет-новин. Досліджено особливості форм реалізації категорії часу, пов'язані зі специфікою медійних жанрів.

Ключові слова: Інтернет-новини, медіатекст, темпоральність, дейксис.

Rассмотрены языковые средства выражения временных отношений в текстах англоязычных Интернет-новостей. Исследованы особенности форм реализации категории времени, связанные со спецификой медийных жанров.

Ключевые слова: Интернет-новости, медиатекст, темпоральность, дейксис.

The article regards linguistic means of temporal relations expression in English web news texts. Specific forms of realization of the category of time determined by media genres peculiarities have been analyzed.

Key words: Internet news, media text, temporality, deixis.

Поняття часу займає одне із фундаментальних місць у системі знань людини про довколишній світ і являє собою базову онтологічну категорію [3, с. 16]. Час виступає об'єктом дослідження багатьох наук, зокрема, розрізняємо фізичний, філософський та лінгвістичний аспекти категорії часу. Лінгвістичний аспект підпорядкований фізичному та філософському, оскільки зміст останніх описується з допомогою мови. Лінгвістичний час – темпоральність – є сукупністю способів вираження засобами мови сутності фізичного та філософського аспектів категорії часу [6, с. 111–112]. **Проблеми мовної темпоральності** під різним кутом зору та в межах різноманітних лінгвістичних парадигм досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні учені, зокрема, А.І. Смирницький [11], Л.С. Бархударов [1], І.П. Іванова [8], М.М. Бахтін [2], З.Я. Тураєва [12; 13], А.В. Бондарко [4], Є.В. Бондаренко [3], О. Есперсен [7], Дж. Лайонз [15], Дж. Несфільд [16] та ін. Внесок цих дослідників у розвиток мовознавства дуже вагомий, однак окремі питання ще залишаються недостатньо розкритими, наприклад, мовна реалізація категорії часу в текстах різних жанрів та функціональних стилів, зокрібно в інформаційних медійних текстах. **Мета** даної праці – розглянути жанрово-стилістичні особливості реалізації часових відношень в англомовних текстах Інтернет-новин (ІН) у контексті хронотопу цього типу текстів. **Об'єктом** аналізу послужили тексти інформаційних повідомлень, опубліковані на вебсторінках британської корпорації новин BBC News, американської інформаційної служби CNN та Інтернет-порталу Yahoo News за період з 1-го лютого по 1-ше березня 2012 року.